

Αντώνης Δραγανίγος

Οι Εκδόσεις Κοροντζή παρουσιάζουν
στον Κινηματογράφο Αλυσιονίδα
τη Δευτέρα 26 Ιουνίου
στις 7:30 το βράδυ

το βιβλίο των
Δημήτρη Καλτσώνη,
Θεόδωρου Μαριόλη,
Κώστα Παπουλή

«Μετωπικό πρόγραμμα
δι-εξόδου από την
κρίση».

Έχουν προσκληθεί να μιλήσουν:
Παναγιώτης Λαφαζάνης, ΛΑΕ • Αντώνης Δραγανίγος ΝΑΡ
και οι Αλέκος Αλαβάνος
Γιώργος Μανιάτης, (ομ. καθηγητής Πανεπιμίου Αθηνών)

Κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις Κοροντζή, το βιβλίο των **Δημήτρη Καλτσώνη, Θεόδωρου Μαριόλη** και **Κώστα Παπουλή** με τίτλο: [«Μετωπικό Πρόγραμμα Δι-Εξόδου από την Κρίση: Για έναν Ελεύθερο Λαό σε μία Ελεύθερη Ελλάδα».](#)

Το κείμενο που ακολουθεί, βασίζεται στην ομιλία που έκανε ο Αντώνης Δραγανίγος στην εκδήλωση για την παρουσίαση του βιβλίου, προσκαλεσμένος των συγγραφέων του.

Αγαπητοί σύντροφοι,

Η συζήτηση για το πρόγραμμα διεξόδου από την κρίση αποτελεί το πιο φλέγον και καθοριστικό ζήτημα για την αριστερά. Ιδιαίτερα μετά και την υπογραφή του τελευταίου 4ου μνημονίου η πιθανότητα σχετικά άμεσων πολιτικών εξελίξεων δεν είναι απίθανη, καθώς τα «πολιτικά καύσιμα» του ΣΥΡΙΖΑ φαίνεται να εξαντλούνται, οι σχέσεις τους με τα πληττόμενα στρώματα διαρηγνύονται και σημαντικά τμήματα των λαϊκών στρωμάτων αναζητούν μια άλλη λύση και – κατά την γνώμη μας- την αναζητούν προς τα αριστερά!

Είμαστε λοιπόν μπροστά σε μια καμπή στο πολιτικό σκηνικό, όπου οι δυνάμεις που παλεύουν σε μια λογική ρήξης με την σημερινή μνημονιακή και καπιταλιστική βαρβαρότητα έχουν νέες δυνατότητες.

Για να μπορέσει να οικοδομηθεί μια αριστερά που δεν θα μείνει στην μέση του δρόμου, που δεν θα απογοητεύσει τις λαϊκές τάξεις, όπως ο ΣΥΡΙΖΑ, χρειάζεται **μια πολιτική, προγραμματική και κινηματική τομή**, που θα απαντάει εκείνα τα ερωτήματα που άφησε αναπάντητα ο ΣΥΡΙΖΑ, που θα υπερβαίνει εκείνο το «στρατηγικό όριο», που επέτρεψε την μετάβαση από την «μισή» τρόπον τινά αμφισβήτηση του μνημονίου στην καθολική μετάλλαξή του σε ένα κόμμα που κατ' εξοχή υλοποιεί την βάρβαρη αστική και μνημονιακή επίθεση ενάντια στην εργατική τάξη και τον λαό.

Τα όρια αυτά είναι -νομίζουμε αρκετά σαφή- και θα πρέπει να αποτελούν **την αφετηρία στην σκέψη μας** για την διαμόρφωση ενός προγράμματος διεξόδου από την κρίση.

Κάθε θεωρητική και πολιτική προσπάθεια που επιδιώκει να συμβάλει στην αναζήτηση, τον προβληματισμό, στην τεκμηρίωση και στους όρους αυτής της πορείας είναι πολύτιμη μέσα στην σημερινή συγκυρία και με τέτοιο τρόπο αντιμετωπίζουμε και την δική σας προσπάθεια.

Το βιβλίο «μετωπικό πρόγραμμα διεξόδου από την κρίση» αποτελεί λοιπόν μια σημαντική συνεισφορά σε αυτόν τον μεγάλο και αναγκαίο διάλογο. Ανοίγει δρόμους και προβληματισμούς στην σκέψη μας.

Βασικά του πλεονεκτήματα είναι:

- η επαρκής επιστημονική τεκμηρίωση των **βαθιών δομικών ανισορροπιών της ευρωζώνης και της ΕΕ, του αδύνατου μιας φιλολαϊκής πορείας εντός τους**. Σε αντίθεση με τους αστούς ιδεολόγους που υποστηρίζουν ότι η έξοδος από την ευρωζώνη και την ΕΕ είναι καταστροφή, το «πρόγραμμα» τεκμηριώνει ακριβώς το αντίστροφο!

- Η τεκμηρίωση των **εγγενών δυνατοτήτων ανάπτυξης** που διαθέτει ο ελληνικός κοινωνικο οικονομικός σχηματισμός. Αυτό δεν είναι απλό, καθώς η ιδεολογική τρομοκρατία για το αδύνατο της εξόδου από την ΕΕ, στηρίζεται ακριβώς στις νέου τύπου φιλολογίες «περί ψωροκώσταινας», στην καταστροφολογική αντίληψη ότι «δεν παράγουμε τίποτα», και τελικά σε μια υπόρρητη αποδοχή ότι δεν μπορούμε παρά να ζούμε με την ελεημοσύνη του κάθε Σόιμπλε. Φαίνεται λοιπό ότι στην πλάτη της αριστεράς, για μια ακόμα φορά θα πέσει το βάρος να αποδείξει ότι **όχι μόνο «πρέπει», αλλά και «μπορούμε» να ζήσουμε αλλιώς**, αρκεί να πράξουμε αλλιώς.

- Στην ανάδειξη ουσιαστικών πολιτικών και θεσμικών πλευρών αυτής της διαδικασίας, δηλαδή μιας τομής στο πολιτικό σύστημα, της διεκδίκησης των δημοκρατικών δικαιωμάτων

του κόσμου της εργασίας, με τρόπο που υπερβαίνει τον «κλασικό» και σε βαθιά κρίση κοινοβουλευτισμό, και δημιουργούν τουλάχιστον ρήγματα στον σκληρό πυρήνα των μηχανισμών του αστικού κράτους, (στρατός, δικαιοσύνη, δυνάμεις καταστολής κλπ).

Παρόλα αυτά διαπερνώντας, στο σύντομο χρόνο, που είχαμε το βιβλίο στα χέρια, φαίνεται ότι αναδύονται και ορισμένα **ουσιώδη πολιτικά ερωτήματα**, και ορισμένες **σημαντικές αντιφάσεις που το διατρέχουν**, τα οποία πρέπει να τεθούν στην βάση της κριτικής και του συντροφικού διαλόγου

Ο πυρήνας των ερωτημάτων αυτών αφορά τόσο την **κατεύθυνση** όσο και τις **πολιτικές και κοινωνικοταξικές προϋποθέσεις της προτεινόμενης πορείας**.

Το πρώτο ζήτημα πολιτικής κατεύθυνσης αφορά την καρδιά της πολιτικής πρότασης, το **«στρατηγικό πλαίσιο αναφοράς της»**: Γράφει το κείμενο: «το μέτωπο πρέπει να βασιστεί τελικά στην συμμαχία όλων εκείνων των δυνάμεων, οι οποίες θέλουν να τεθούν **κάτω από την σημαία της παραγωγικής ανασυγκρότησης και να υπηρετήσουν την υπόθεση της εθνικής ανεξαρτησίας- λαϊκής κυριαρχίας**».

Όμως αυτός ο στόχος μας φαίνεται πολύ περιορισμένος για **προγραμματική θέση ενός μετώπου**. Για την σημαία του. Νομίζουμε ότι το **προγραμματικό θεμέλιο** κάθε προσπάθειας δεν μπορεί παρά να είναι **η απελευθέρωση της εργατικής τάξης και του λαού από τα δεσμά της καπιταλιστικής και ιμπεριαλιστικής εκμετάλλευσης και ληστείας**, που είναι η πραγματική ρίζα των προβλημάτων και θα μπορούσε να έχει σαν πλευρές του, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, πλευρές σαν αυτές που τίθεται στο πρόγραμμα. Το θέμα αυτό **δεν είναι και δεν ήταν ποτέ τυπικό**. Στην ουσία καθορίζει την πυξίδα που καθοδηγεί τις όποιες επιλογές και αυτή η πυξίδα πρέπει να ορίζεται, να δηλώνεται.

Τα προβλήματα στον καθορισμό του στόχου λίγο παρακάτω, αναπαράγονται με την αναφορά στις κοινωνικές δυνάμεις που αφορά η υλοποίησή του όπως και εκείνες που βρίσκει ενάντιά του: πρόκειται για τις κοινωνικές δυνάμεις που, όπως γράφεται, έχουν συμφέρον «να δημιουργηθεί ένα πλατύ και βαθύ λαϊκό και πατριωτικό μέτωπο, το οποίο θα αγωνίζεται ενάντια στην υποδούλωση του λαού μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στο ΔΝΤ, ενάντια στην καταρράκωση της εθνικής ανεξαρτησίας και στην συρρίκνωση των δημοκρατικών κατακτήσεων»..

Εδώ το πρόβλημα είναι **αν το πρόγραμμα στρέφεται ενάντια στο μεγάλο κεφάλαιο**,

στην ολιγαρχία του πλούτου, ενάντια στην υποταγή των πάντων στους νόμους του κέρδους και της εκμετάλλευσης. Δεν πρέπει αυτό να δηλώνεται και να δημιουργούνται οι αντίστοιχες συσπειρώσεις και συμμαχίες;

Οι αμφισημίες αυτές, πιστεύουμε ότι εκφράζονται και σε διατυπώσεις που αφορούν τους προγραμματικούς στόχους.

Μέσα στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται κρίσιμοι ριζοσπαστικοί στόχοι που αποτελούν κοινό τόπο για ένα μαχόμενο κομμάτι της αριστεράς. Χρεοστάσιο, διαγραφή του χρέους, κατάργηση των μνημονίων κλπ..

Υπάρχουν όμως και σημαντικές αμφισημίες και διατυπώσεις που θέλουν παραπέρα φώτισμα.

Κατ' αρχήν τα μέτρα ρήξης με τις δυνάμεις του μεγάλου κεφαλαίου περιορισμού της δύναμής του είναι υποβαθμισμένα. Από όλη την εμπειρία παλιότερη και την πιο πρόσφατη των λατινοαμερικάνικων εμπειριών ξέρουμε ότι **αν δεν χτυπηθεί ριζικά η δύναμη του μεγάλου κεφαλαίου, αν δεν χάσει από τα χέρια του τα κλειδιά της οικονομίας και της κοινωνίας** σε μια διαδικασία ταξικής αναμέτρησης, η οποία εξουσία δεν θα έχει στα χέρια της όπλα για να επιβάλλει και να εφαρμόσει μια άλλη φιλολαϊκή πολιτική.

Για αυτό το ζήτημα των «**εθνικοποιήσεων**» όχι μόνο των τραπεζών αλλά και των επιχειρήσεων στρατηγικής σημασίας, χωρίς αποζημίωση με εργατικό και λαϊκό έλεγχο...», η αλλαγή της σχέσης μισθών-κερδών σε βάρος των κερδών, ώστε να αυξηθούν άμεσα οι μισθοί σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα αποτελούν κρίσιμους κρίκους ενός φιλολαϊκού προγράμματος....

Αυτή η κατεύθυνση δεν αποτυπώνεται με την δύναμη και την απαραίτητη σαφήνεια στο πρόγραμμα. Σε μια από τις 20 θέσεις του προγράμματος μέσα στον στόχο για «λαϊκή και δημοκρατικά σχεδιασμένη ανασυγκρότηση της ελληνικής οικονομίας», αναφέρεται η «περαιτέρω δημιουργία εθνικοποιημένου συστήματος μεγάλων επιχειρήσεων...», το οποίο υποστηρίζεται από ένα δίκτυο κέντρων επιστημονικής έρευνας και αναχρηματοδοτείται μέσω του εθνικοποιημένου τραπεζικού συστήματος».

Το αίτημα της άμεσης αύξησης στους μισθούς και τις συντάξεις δεν διατυπώνεται. Στο κεφάλαιο μάλιστα που περιγράφεται η Νέα Οικονομική πολιτική (ΝΟΠ) παίρνει πιο καθαρά αποστάσεις από το αίτημα των αυξήσεων στους μισθούς, που έχουν κυριολεκτικά

κατρακυλήσει: «ωστόσο η –έως σήμερα- πολιτικά εγγυημένη υπαγωγή της χώρας στην ζώνη της υπερπαγκοσμιοποίησης- γράφει η πρόταση- εγγυάται με την σειρά της, ότι τόσο η όντως ασκούμενη πολιτική «οριζόντιας» μείωσης της ενεργού ζήτησης όσο και η υποθετική, **βερμπαλιστικά υποστηριζόμενη από αριστερίζουσες πλευρές, ακριβώς αντίστροφη πολιτική αδυνατούν αν ανακατευθύνουν την ελληνική οικονομία σε τροχιά επαρκούς, πολυκλαδικής ανάπτυξης».**

Και έτσι βλέπουμε, και μάλιστα μέσα σε συνθήκες άγριας καπιταλιστικής επίθεσης, σε μια Ελλάδα που βουλγαροποιείται ταχύτατα να προβάλλεται όχι το γενικό πανκοινωνικό πολιτικό αίτημα της αύξησης των μισθών και της μείωσης της εκμετάλλευσης, αλλά να προτάσσεται το κριτήριο των «αναγκών της παραγωγής», της «επαρκούς πολυκλαδικής ανάπτυξης» της ελληνικής καπιταλιστικής οικονομίας.

Αν η αριστερά μέσα σε συνθήκες έκρηξης της παραγωγικότητας της εργασίας, εκτίναξης του συσσωρευμένου κεφαλαίου, που λιμνάζει κατά εκατοντάδες δισεκατομμύρια στους φορολογικούς παράδεισους, και ατέλειωτης αύξησης της φτώχειας για το λαό, δεν μπορεί να μιλήσει καθαρά για την ανάγκη **άμεσης εδώ και τώρα αύξησης στους μισθούς και μείωσης της εκμετάλλευσης και την συνδέει με την «καπιταλιστική ανάπτυξη», «διεύρυνσης της πίτας»,** ακόμα και με όρους «παραγωγικότητας / ανταγωνιστικότητας της οικονομίας», την ίδια στιγμή που σε μια πολύ πειστική αναφορά στην «πρόταση» αναφέρεται ότι το ποσοστό της υπεραξίας στην ελληνική οικονομία προσεγγίζει **τα 150%!! (σελ 19), από τα μεγαλύτερα στην Ευρώπη, δεν μπορεί να δοθεί διέξοδος στους εργαζόμενους.** Πόσο μάλλον που οι λογικές αυτές υπάρχουν στην φιλολογία και άλλων δυνάμεων της αριστεράς.

Στο ίδιο κεφάλαιο που περιγράφει την ΝΟΠ οι διατυπώσεις άλλων στόχων είναι επίσης προβληματικές: για παράδειγμα στην στο μεσοχρόνιο σκέλος της (σελ 176) για το ζήτημα του χρέους αναφέρεται η **«παύση εξωτερικών πληρωμών και αναδιάρθρωση του χρέους, με διαγραφή μέρους του, βάσει του κριτηρίου της «βιωσιμότητάς του».** Υιοθέτηση **«ρητρών ανάπτυξης της παραγωγής και της εξυπηρέτησης του χρέους» (σελ 176).** Πρόκειται για μια διατύπωση που προϋποθέτει **αναγνώριση του χρέους και των δανειακών συμβάσεων** και ανάληψη της υποχρέωσης αποπληρωμής του σε αντίθεση με τον στόχο της «μη αναγνώρισης, παύση πληρωμών και διαγραφής του». Αλλά η υιοθέτηση του κριτηρίου της «βιωσιμότητας» του χρέους πόσο μπορεί να ξεχωρίσει μια πρόταση από την διαπραγμάτευση του ΣΥΡΙΖΑ με τους δανειστές, ακόμα και από τους οργανισμούς του ιμπεριαλισμού –όπως το ΔΝΤ, που όλη μέρα μιλάνε για την «βιωσιμότητα του χρέους», μόνο και μόνο για να σιγουρέψουν σε βάθος χρόνου την αποπληρωμή του;

Το κείμενο τεκμηριώνει την ανυπαρξία φιλολαϊκών λύσεων εντός της ευρωζώνης και την ΕΕ και αυτό είναι οπωσδήποτε θετικό. Από την διεθνή όμως πλέον εμπειρία –και ιδίως από την υπόθεση του Brexit βλέπουμε ότι στην ουσία υπάρχουν **δύο λογικές για την έξοδο από την ευρωζώνη και την ΕΕ**. Η μία είναι αυτή της «αστικής εξόδου» τύπου Μ. Βρετανίας. Στην περίπτωση αυτή η αστική τάξη διαπραγματεύεται με τις υπόλοιπες αστικές τάξεις μια **συμφωνημένη διαδικασία εξόδου**, που έχει στόχο στο τέλος του δρόμου να οικοδομήσει μια νέα ισορροπία ανάμεσα στις αστικές τάξεις, με βάση τον μεταξύ τους συσχετισμό δυνάμεων.

Αντίθετα **μια έξοδος από την πλευρά των λαϊκών εργατικών δυνάμεων**, με αμφισβήτηση των θεμελίων του καπιταλιστικού μονόδρομου και της ιμπεριαλιστικής κυριαρχίας στην Ελλάδα με κόψιμο των πλοκαμιών των πολυεθνικών και των πλοκαμιών τους στο κράτος και την οικονομία- όπως σε αρκετές πλευρές στο τελευταίο μέρος φαίνονται να υιοθετούνται, θα προκαλέσει **προφανώς μια οξύτατη αναμέτρηση, μια μάχη μέχρι εσχάτων**, που μόνο μια ελάχιστη ιδέα πήραμε την βδομάδα του δημοψηφίσματος.

Προκαλεί για αυτό εντύπωση, στο κεφάλαιο για την έξοδο από την ΕΕ, **η πρόταξη της «διαπραγμάτευσης», μιας συμφωνημένης διαδικασίας εξόδου, με «ρήτρα ανάπτυξης» και «όριο εξυπηρέτησης χρέους», με στήριξη από την ΕΚΤ στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα για την μετάβαση στο νέο νόμισμα!!!, και «ρήτρες εξαιρέσεων»** για τους τομείς που η «λαϊκομετωπική κυβέρνηση» θέλει να ενισχύσει. Αυτή η λογική είναι **απόλυτα ανέφικτη**. Γιατί η ελληνική ολιγαρχία και οι ηγεμονικές καπιταλιστικές δυνάμεις να παράσχουν τόσο άπλετη υποστήριξη σε μια κυβέρνηση που πολεμάει τα συμφέροντά τους;

Φυσικά το πρόγραμμα αναγνωρίζει ότι «ο εγγενής ιμπεριαλιστικός χαρακτήρας της ΕΕ και η επακόλουθη επιδίωξη του ευρωενωσιακού κεφαλαίου να συνεχιστεί η υπάρχουσα κατάσταση θέτουν, εκ των προτέρων, **συγκεκριμένα περιορισμένα όρια στην διαπραγμάτευση**» ..και τότε θα γυρίσουμε μονομερώς στο εθνικό νόμισμα κλπ.

Αλλά όταν το βάρος, το plan A, πέφτει στην «διαπραγμάτευση» και στην «συμφωνημένη έξοδο» με την στήριξη της ΕΕ/ ΕΚΤ τότε **συσκοτίζεται ο χαρακτήρας της εξόδου από την ΕΕ**, και καθώς αυτό αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του προγράμματος, του ίδιου του προγράμματος **στο σύνολό του**: σε τελική ανάλυση πρόκειται για ένα πρόγραμμα που **απευθύνεται στις εργατολαϊκές δυνάμεις για σύγκρουση με το μαύρο μπλοκ του μεγάλου κεφαλαίου και του ιμπεριαλισμού ή πρόκειται για μια πρόταση για την**

ανάκαμψη του ελληνικού καπιταλισμού εκτός ευρωζώνης ίσως και εκτός ΕΕ, σε διαπραγμάτευση και συμφωνία μαζί τους; Στην περίπτωση αυτή όσες καλές προθέσεις και αν υπάρχουν δύσκολα ένα τέτοιο σχέδιο μπορεί να ξεχωρίσει από το σχέδιο της «Ευρώπης των πολλών ταχυτήτων και των συμφωνημένων και επιδοτούμενων εξόδων» όπως προτείνει τμήμα του γερμανικού κυρίως κατεστημένου, μόλις χτες και ο υποψήφιος των «φιλελεύθερων δημοκρατών του FDP.

Τέλος, αλλά όχι τελευταίο σε σημασία, είναι το ερώτημα **«ποιος θα τα κάνει όλα αυτά»;** Το ερώτημα αυτό προφανώς δεν είναι απλό. Γύρω από την απάντηση σε αυτό το ερώτημα, «με την αριστερή κυβέρνηση», χτίστηκε η ηγεμονία του ΣΥΡΙΖΑ.

Το πρόγραμμα έχει μια πρώτη απάντηση σε αυτό το ερώτημα. Φορέας των αλλαγών αυτών θα είναι η **Λαϊκή Μετωπική κυβέρνηση** και το πολιτικό της πρόγραμμα περιγράφεται αρκετά αναλυτικά.

Θα μου επιτρέψετε σύντροφοι όμως μια παρατήρηση: ότι μετά την εμπειρία της κατάντιας της «αριστερής κυβέρνησης» του ΣΥΡΙΖΑ και των ορίων των κυβερνητικών λύσεων στην Λ Αμερική ο προσδιορισμός «λαϊκομετωπική» σε σχέση με το «αριστερή» καθόλου δεν αρκεί.

Πρώτα από όλα διότι στο πρόγραμμα αφήνεται **αναπάντητο το ερώτημα, «πώς μπορεί να προκύψει» μια τέτοια κυβέρνηση;** Κοινοβουλευτικά; Με εκλογές; Με εξέγερση; Στηριγμένη στα όργανα επιβολής της λαϊκής θέλησης; Σαν συνδυασμός των παραπάνω; Δεν λέω, σύντροφοι, ότι το ερώτημα αυτό είναι εύκολο και απλό στην απάντησή του -εκτός αν κάποιος νομίζει ότι με τα «επαναστατικά λόγια» χτίζονται επαναστατικές πράξεις, πράγμα το οποίο εμείς δεν το νομίζουμε, αλλά όλοι καταλαβαίνουμε ότι το ερώτημα αυτό πρέπει να τεθεί, λαμβάνοντας υπόψη όλη αυτή την εμπειρία της «αριστερής κυβέρνησης».

Αλλά υπάρχει και κάτι άλλο εξίσου σημαντικό. Εφόσον συμφωνούμε -και εδώ νομίζω ότι σε αυτή την αίθουσα συμφωνούμε όλοι- **ότι το πρόγραμμα είναι ένα πρόγραμμα ρήξης με τις δυνάμεις του μεγάλου κεφαλαίου και του ιμπεριαλισμού - και όχι συμφωνίας μαζί τους-** τότε εφόσον αναδειχθεί μια τέτοια «λαϊκομετωπική» κυβέρνηση, θα έχει αν αντιμετωπίσει την άμεση αντίδραση της αστικής τάξης, του βαθέος κράτους, των διεθνικών θεσμών και μηχανισμών του κεφαλαίου (ΕΕ, NATO κλπ), σε μια διαδικασία θανάσιμης αναμέτρησης όπου το **«ποιος-ποιον»**, δηλαδή το ζήτημα του **ποια τάξη κατέχει την πολιτική εξουσία** και συνακόλουθα τα ζητήματα της συντριβής του κράτους και της επαναστατικής αλλαγής θα τεθούν αναγκαστικά, αργά ή γρήγορα στην ημερήσια διάταξη!! Πραγματικά δεν νομίζουμε ότι μέσα στην θύελλα των επερχόμενων γεγονότων θα έχει νόημα

από τώρα να διαμορφώνει κανείς ανέμελα σχέδια «παραγωγικής ανασυγκρότησης» για την επόμενη 5ετία ή και 20ετία(!), όταν στην χώρα μας σε μια μόνο βδομάδα -του δημοψηφίσματος- ήρθαν τα πάνω κάτω και κρίθηκε ο συσχετισμός για χρόνια.

Ένα πρόγραμμα για το σήμερα, ιδίως ενός μετωπικού φορέα, μπορεί να μην λύνει το πρόβλημα με πληρότητα, αλλά πρέπει να το θέτει, να έχει συνείδηση των εχθρών και των φίλων του, **να προετοιμάζει τα μέσα που θα χρησιμοποιήσει και τον λαό για να το επιβάλει.**

Τελικά το ερώτημα είναι αν διαμορφώνουμε ένα σχετικά μακρόχρονο πρόγραμμα **«παραγωγικής ανασυγκρότησης» μέσα στο πλαίσιο των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής, της πολιτικής εξουσίας του κεφαλαίου και της ιμπεριαλιστικής κυριαρχίας** ή αν διαμορφώνουμε **ένα πρόγραμμα αγώνα των εργατικών και λαϊκών στρωμάτων**, με στόχο την άμεση βελτίωση της ζωής του λαού, την απαλλαγή από τα ευρωμνημόνια, την επιτροπεία και την καπιταλιστική εκμετάλλευση, (που μπορεί να έχει σαν πλευρά της και την προστασία των συλλογικών παραγωγικών δυνάμεων της κοινωνίας από την καταστροφή της καπιταλιστικής κρίσης και τις επιπτώσεις του ανισότιμου διεθνούς καταμερισμού εργασίας) με στόχο την επαναστατική αλλαγή της κοινωνίας, την πολιτική εξουσία της εργατικής τάξης και των συμμάχων της

Σύντροφοι,

Όλες οι οργανώσεις, συλλογικότητες, μέτωπα της αριστεράς, που επιδιώκουν να διαμορφώσουν ένα πρόγραμμα ανατροπής βρίσκονται μπροστά σε σημαντικές δυσκολίες, εν μέρει αντικειμενικές. Είμαστε σε μια μικρή γωνιά της Ευρώπης, με το κίνημα όχι στα καλύτερά του, με τις βασικές ευρωπαϊκές δυνάμεις της ανατρεπτικής αριστεράς να έχουν ξεμείνει από καύσιμα.

Η διαμόρφωση του προγράμματος δεν μπορεί παρά να είναι μια συλλογική διαδικασία, στην οποία θα εμπλακούν τα κοινωνικά και τα πολιτικά υποκείμενα του αγώνα για την κοινωνική απελευθέρωση. Με ενωτικό και συλλογικό πνεύμα, χωρίς νέες αυταπάτες, μαζί με τους αγωνιζόμενους εργάτες, αγρότες, επιστήμονες νεολαίους μπούμε να φτιάξουμε το πρόγραμμα και την αριστερά που μας αντιστοιχεί. Η πολιτική συνεργασία των αντικαπιταλιστικών, αντιιμπεριαλιστικών, αντι-ΕΕ δυνάμεων θα είναι ένα σημαντικό πρώτο βήμα σε αυτή την κατεύθυνση.